

Saksprotokoll - Bystyret 19.02.2015

Behandling:

Settevaraordfører Tormod Vågsnes, KrF, reiste spørsmål om hans habilitet siden hans kone og sønn arbeider i den interkommunale arbeidsgiverkontrollen. Han fratradte.

Bystyret vedtok enstemmig å erklære settevaraordfører Tormod Vågsnes, KrF, inhabil i denne saken, jfr. Forvaltningsloven § 6 andre ledd.

Vedtak:

Formannskapetets innstilling ble vedtatt med 29 (H 10 – KrF 2 – V 2 – Uavh. 2 – Ap 9 – Sv 3 – Sp 1) mot 6 (FrP) stemmer.

Følgende er dermed vedtatt:

Arendal bystyre anbefaler regjeringen å beholde skatteoppkreverfunksjonen i kommunene.

ARENDALE KOMMUNE

Saksfremlegg

Referanse: 2014/10719 / 3
Ordningsverdi: 203/&13

Vår saksbehandler
Torstein Karlsen, tlf 37013134

Saksgang:

Pol. saksnr.	Politisk utvalg	Møtedato
	Formannskapet	
	Bystyret	

Statliggjøring av skatteinnkrevingen

Rådmannens forslag til vedtak:

Arendal bystyre anbefaler regjeringen å beholde skatteoppkreverfunksjonen i kommunene.

Vedlegg

Vedlegg:

- 1 Statliggjøring av skatteinnkrevingen - Høringsbrev 1 fra Finansdepartementet
- 2 Statliggjøring av skatteinnkrevingen - høringsbrev 2 fra Finansdepartementet
- 3 Statliggjøring av skatteinnkrevingen - Uttalelse fra KS

Sammendrag

Regjeringen foreslår å overføre ansvar for skatteoppkreverfunksjonen fra kommune til stat. Overføringen er foreslått gjennomført fra 1. januar 2016. Finansdepartementet sendte saken på høring 1. desember 2014 med høringsfrist 2. mars 2015. Høringsbrev til kommunene ble sendt ut 4. desember 2014. Høringsbrevene er vedlagt saken som bilag 1 og 2.

Forslaget kan få betydelig negative konsekvenser for kommunene, også vår kommune. Dagens skatteinnkreving er svært effektiv. Forslaget innebærer en stor risiko for reduserte inntekter til fellesskapet. De kommunale skatteoppkreverne er viktig for god lokal økonomistyring, og forslaget innebærer en risiko for kommunens likviditet og økonomistyring. Dagens løsning gir gode resultater og fremstår som en effektiv organisering.

Konsekvensen for de ansatte på skatteoppkreverkontoret er dårlig vurdert i utredningen. Det samme gjelder hvordan realiseringen av de påståtte gevinstene er tenkt gjennomført. En overføring av skatteoppkreverne til staten vil være en irreversibel reform. Spørsmålet hører bedre hjemme i diskusjonen om ny kommunestruktur og oppgavefordeling.

Arendal kommune mener at dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering. Skatteinnkrevingen i Norge er svært effektiv og det er vanskelig å se at en statliggjøring vil forbedre den. Samtidig fjerner man en viktig oppgave fra kommunesektoren. Dette er stikk i strid med målene i den nylig igangsatte kommunereformen.

Innhold i høringen

Høringsdokumentene gir i liten grad noen begrunnelse for hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres fra kommune til stat. Vi mener hovedspørsmålet er hvorfor overføringen skal skje og at dette er svært lite utredet.

Forslaget om overføring av skatteoppkrevingen til skatteetaten har vært vurdert flere ganger tidligere, men saken har da enten ikke blitt fremmet fra tidligere regjeringer eller blitt avvist av Stortinget. Arendal kommune mener at det ikke er fremkommet vesentlige nye momenter som skulle tilsi en endring av organiseringen.

Forslaget er behandlet av både KS og NKK (Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund), og begge instanser er tydelig når de ikke støtter regjeringens forslag. Begge konkluderer med at skatteinnkrevingen fortsatt må være en kommunal oppgave. KS er opptatt av at skatteoppkrevingen skjer på en effektiv måte med høye krav til rettssikkerhet. KS kan ikke se at en overføring av skatteoppkrevingen til staten gir noen garantier for bedre resultater, tvert om. Uttalelsen fra KS følger saken som bilag nr 3.

Dagens skatteinnkreving har svært gode resultater med en innbetalingsgrad på om lag 99,8 av prosent av samlede krav for de viktigste skatteartene. Kravenes karakter, innkreving via arbeidsgiver og automatiserte prosesser er viktige forklaringer på de gode resultatene. Hensiktsmessig og effektiv organisering i kommunene med entydig arbeidsdeling mellom skattekontorene (tidl. ligningskontor) og de kommunale skatteoppkreverne er en annen. Det er grunn til å merke seg at den statlige innkrevingen av merverdiavgift har en lavere innbetalingsgrad (99,4 pst i følge statsbudsjettet) enn den mest sammenlignbare kommunale innkrevingen av arbeidsgiveravgift (99,8 pst). Og Skattedirektoratet gir ingen begrunnelse for at den statlige innkrevingen av merverdiavgift skal være lavere enn resultatet for arbeidsgiveravgift.

Forslagene i høringen innebærer en betydelig sentralisering av arbeidsplasser til nasjonale kontorer. Dagens 288 kontorsteder er foreslått redusert til 27. Næringslivet på mindre steder vil miste en av sine viktigste, offentlige informasjonskanaler og samarbeidspartnere. Det antas at dette kan være spesielt krevende for bedrifter i etableringsfasen. I tillegg får skatteoppkreverne informasjon om mulig useriøs virksomhet fra lokalt næringsliv og innbyggere og denne informasjonskanalen vil antagelig svekkes ved en statliggjøring.

I det pågående kommunereformarbeidet er målet å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner. Kommunalt ansvar for skatteoppkrevingen har bidratt til at kommunene har kunnet bygge opp miljøer i egen organisasjon med god kompetanse for innfordring av både skattekrav og kommunale krav.

Skattedirektoratets utredning peker på muligheter for kostnadsbesparelser sammenlignet med dagens organisering, og effektiviseringsgevinsten er beregnet på grunnlag av dette. Skattedirektoratets utredningsarbeid er gjennomført som en lukket prosess som i liten grad belyser konsekvensene av innsparingsforslagene.

Konsekvenser av forslaget

Arendal kommune mener at forslaget vil ha flere vesentlige uheldige konsekvenser dersom det skulle bli gjennomført:

Effektiviteten og resultatene i skatteinnfordringen kan svekkes. Skatteoppkrevingen i Norge har over tid vist seg å være meget god sammenlignet med andre vestlige land. Det vises her blant annet til at i Danmark har skatterestansene økt etter at innfordringen ble statliggjort (fra 50 mrd. i 2006 til 82 mrd. i 2012 i følge den danske riksrevisjonen). En omfattende omorganisering har klare risiki. Selv marginale svekkelser i innkrevingsgradene vil føre til at inntektene reduseres mer enn Finansdepartementets anslag for besparinger ved statliggjøring. Skatteoppkrevingen kan i større grad sikres gjennom forbedringstiltak innenfor rammen av dagens organisering.

Bortfall av mulighetene for en enkel og effektiv innkreving. Skatteoppkreveren driver også innfordring av visse typer kommunale krav og avgifter, og kommunens særnamskompetanse er et

effektivt virkemiddel for kommunene, samtidig som det sparer innbyggerne for betydelige beløp i innfordringsgebyrer. Uten særnamskompetansen vil betydelig flere kommunale krav måtte oversendes namsmannen for innfordring. For innbyggerne vil dette medføre at det i svært mange saker vil påløpe et innfordringsgebyr på 2 500 kr. Et gebyr som i mange saker kan være høyere enn det skyldige beløpet. Dette betyr f eks at en renovasjonsregning på 1 500 kr. vil øke til 4 000 kr. når innfordringsgebyret kommer i tillegg.

Skattedirektoratet peker i sin utredning på at en statliggjøring av skatteinnkrevningen utløser behov for en ny kommunal særnamskompetanse, iallfall i en overgangsperiode. Skattedirektoratet går imidlertid ikke nærmere inn i problemstillingen og viser til at dette krever en grundigere utredning. Forslagene fra Skattedirektoratet har samtidig vidtrekkende negative konsekvenser for kommunene ved at den kommunale særnamsfunksjonen ikke vil få tilgang til informasjon fra verken arbeidsgiver-/ arbeidstakerregisteret eller arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold.

I tillegg må det antas at kommunene heller ikke lenger vil ha tilgang til skattesystemet SOFIE, noe som må til for å ivareta personvern hensyn i den organiseringen som nå foreslås. Dette er dramatisk for kommunene og vil i realiteten bety at man ikke har informasjon til å kunne benytte seg av særnamsmyndigheten. At disse problemstillingene ikke belyses av Finansdepartementet og Skattedirektoratet er kritikkverdig.

Begrenser mulighetene for god kommunal likviditetsstyring. Kommunene vil med forslaget ikke lengre kunne styre sine forpliktelser ved forfall av forskudd på periodisk oppgjør. Skattedirektoratet sier de vil erstatte dette med en eller annen type ordning med forskudd på periodisk oppgjør. Dette kan gi et rentetap for kommunesektoren på 150 - 200 mill. kroner.

Svekker kommunenes ansvar for eg et inntektsgrunnlag. Kommunene jobber for å oppnå best mulig innfordringsresultater, med effektiv ressursbruk, samtidig som hensyn som nærhet, rettsikkerhet o.a. ivaretas på en tilfredsstillende måte. En overføring av skatteoppkrevingen til staten betyr at kommunenes skatteinntekter som en av de viktigste inntektskildene i enda sterkere grad blir styrt fra staten. Dette er uheldig.

Innbyggerne mister nærheten til skatteoppkreveren. Innbyggere med betalingsvansker kan i dag ved å kontakte den kommunale skatteoppkreveren, som kjenner de lokale forholdene i kommunen, få en samordnet betalingsordning for sin skattegjeld og skyldige kommunale krav. Med en statlig skatteinnfordring organisert i regionale innkrevingskontorer vil disse innbyggerne ofte måtte forholde seg til to innkrevingsinstanser (staten og kommunen). Dette kan gjøre kontakt vanskeligere og heve terskelen for innbyggerne.

Rettsikkerheten til skattyterne kan svekkes. I dag ivaretas rettsikkerheten på en meget god måte ved at det er etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom på den ene siden fastsettelsen av skatten (ligningen/staten) og på den annen side innkrevningen av skatten (kommunene). Hensynet til rettsikkerheten tilsier at det må være avstand mellom den som fastsetter og den som krever inn skatten. Dette er også slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger av skatteoppkrevingen.

Reduserte muligheter for bekjempelse av svart økonomi. Skatteoppkreveren har god kontakt med og kjennskap til lokalt næringsliv. Dette bidrar til bekjempelsen av svart økonomi, også der arbeidsgiverkontrollen er organisert som interkommunalt samarbeid. Lokalt folkevalgt innsyn, bl.a. gjennom kontrollutvalgene, er en annen styrke. Statliggjøring med sterk sentralisering kan vanskeliggjøre bekjempelsen svart økonomi.

Rådmannen, dato 09.02.15

Torill Skår